

– регулярно відслідковувати співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості. Значне зростання величини дебіторської заборгованості створює загрозу фінансової стійкості підприємства, а також спонукає залучати додаткові джерела фінансування (в тому числі позикові) для кредиторської заборгованості, яка виникла у підприємства;

– здійснювати постійний контроль за станом розрахунків за простроченими заборгованостями;

– своєчасно знаходити неприпустимі види дебіторської і кредиторської заборгованості, в тому числі прострочену заборгованість; заборгованість до державного бюджет і державні позабюджетні фонди; заборгованість за розрахунками з відшкодування матеріального збитку та ін.;

– розробити систему стимулів своїм клієнтам з метою прискорення оплатити за рахунками шляхом надання спеціальних знижок;

– створити систему оцінки клієнтів, встановити формальні ліміти кредиту кожному покупцеві, які будуть визначатися оцінкою фінансового стану конкретного покупця;

– зробити менеджерів з продажу відповідальними за спостереженням і оновленням статусу покупця;

– розділити постачальників на категорії за ступенем їх важливості для діяльності і прибутковості підприємства, налагодити співпрацю з важливими постачальниками;

– відкласти здійснення платежів менш важливим постачальникам;

– знайти альтернативних постачальників, що пропонують більш вигідні умови співпраці, і використовувати цю інформацію для подальших переговорів з нинішніми постачальниками.

Дотримання всіх вище наведених рекомендацій сприятиме покращенню фінансового стану підприємства, поліпшить його ділову репутацію та відповідно підвищить конкурентоспроможність на ринку.

#### **Література:**

1. Плаксієнко В.Я. Особливості облікового відображення розрахунків з постачальниками на підприємстві / В.Я. Плаксієнко, В.Я. Куклішина // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nauka.com/11\\_NPE\\_2014/Economics](http://nauka.com/11_NPE_2014/Economics)

2. Візіренко С.В. Удосконалення аудиту розрахунків з постачальниками і підрядниками / С.В. Візіренко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi.../cgiiirbis\\_64.ex](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi.../cgiiirbis_64.ex).

3. Ганусич В.О. Удосконалення обліку поточних зобов'язань / В.О. Ганусич, М.І. Лоя // Науковий вісник Ужгородського університету: Економіка. – 2015. – Вип. 1 (45). – С. 238-241. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi.../cgiiirbis\\_64.exe](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi.../cgiiirbis_64.exe)

4. Колесниченко В.Е. Аналіз управління кредиторською заборгованістю / В.Е. Колесниченко // Ефективна економіка: електрон. наук. фахове вид. – 2016. – № 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4855>

5. Погірбіна О.П. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками запасів на агропромислових підприємствах / О.П. Погірбіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Menegment/2014>.



## **ВИЗНАЧЕННЯ ТА СКЛАДОВІ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ**

**ФЕДОСОВА В.О., СТУДЕНТКА,**

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

*Науковий керівник – к.е.н., доцент Луценко О.А.*

Розвиток вітчизняних підприємств на сучасному етапі багато в чому залежить від ефективної організації та планування їх фінансово-господарської діяльності. Цей процес, у свою чергу, потребує побудови реалізації управлінського процесу, важливим інструментом якого є облікова політика підприємства.

Саме ж поняття «облікова політика» офіційно було впроваджено в міжнародну термінологію бухгалтерського обліку в листопаді 1974 року, у зв'язку з прийняттям, а з 01.01.1975 р. – введенням у дію Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку № 1 «Розкриття облікової політики» [1].

В подальшому у розвинених країнах Європи були впроваджені ідеї облікової політики. В Україні та інших пострадянських країнах термін «облікова політика» в його сучасному розумінні набув поширення з проведенням реформ національних систем обліку.

На законодавчому рівні питання формування облікової політики підприємства регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2], розпорядчим документом - Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємства, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 635 [3], та міжнародним законодавством, зокрема МСФЗ (IAS) 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки» [4].

Відповідно до Закону про бухгалтерський облік «облікова політика» - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [2].

У МСФЗ (IAS) 8 зазначено, що облікова політика – це конкретні приклади, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансових звітів [4].

За наведеним визначенням, облікова політика має забезпечити отримання достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, необхідні для всіх користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних рішень. При цьому підприємство самостійно визначає свою облікову політику та обирає форму ведення бухгалтерського обліку з дотриманням принципів, встановлених законодавством.

Трактування поняття “облікова політика” як у МСФЗ, так і в українському законодавстві передбачає, що підприємство до початку звітного періоду вибирає в межах, встановлених стандартами або іншими нормативними документами, певні методи, методики, способи оцінки, форми організації обліку, які використовуються ним для ведення поточного обліку і складання фінансової звітності. На наш погляд, з одного боку це забезпечує однозначність тлумачення показників фінансової звітності, а з іншого – створює умови для здійснення фінансового менеджменту. У вітчизняній економічній літературі наводять різні визначення поняття «облікова політика». При цьому серед науковців немає єдиного погляду щодо трактування поняття «облікова політика». Для з'ясування сутності досліджуваного поняття розглянемо підходи до його трактування в літературних джерелах (табл. 1).

Визначення дефініції «облікова політика» у більшості науковців дуже близьке за визначенням цього терміну, який надає економічна енциклопедія, де облікову політику визначають як сукупність методів і способів ведення бухгалтерського обліку [13] і значно ширше, ніж у нормативно-правових документах. Тому, на наш погляд, доцільно удосконалити визначення «облікова політика» у діючому законодавстві за рахунок впровадження пропозицій вчених, а міжнародні стандарти використовувати як орієнтир, а не копіювати їх.

На основі вище проведеного дослідження, можна запропонувати власне визначення поняття «облікова політика». Облікова політика – це сукупність правил, прийомів та обліково-аналітичних процедур щодо відображення у системі бухгалтерського обліку фактів господарської діяльності підприємств з метою забезпечення якісною обліково-аналітичною інформаційною базою систему управління.

На нашу думку, облікова політика повинна формуватися під потреби управління, в іншому випадку її цінність знижується і облікова інформація не відповідатиме поставленим вимогам, а, отже, рішення прийняте на її основі неефективне. Тому, сукупність технічних, організаційних та методологічних елементів облікової політики не дасть можливість вирішувати запити управлінської системи і досягати поставлених цілей у довгостроковому періоді.

Підходи до трактування поняття «облікова політика»

Автор/ Джерело	Визначення поняття «облікова політика»
Бухгалтерський словник	Облікова політика – система способів та прийомів організації та ведення обліку на конкретному підприємстві, закріплена відповідним нормативним актом на невизначений термін
Білуха М.Т.	Облікова політика – це вибір суб'єктом господарювання методичних прийомів відображення в бухгалтерському обліку фінансово-господарських операцій на конкретний період із числа легалізованих державними органами управління (переважно на рік)
Васільєва Л.В.	Облікова політика – засіб, що дозволяє адміністрації підприємства (фірми) легально маніпулювати фінансовими результатами
Барановська Т.В.	Облікова політика підприємства має бути спрямована на розкриття творчих здібностей підприємців у підвищенні ефективності господарювання, впровадженні нових технологій для задоволення власних потреб і виконання зобов'язань перед державою.
Дерій В.А.	Під обліковою політикою слід розуміти офіційно затверджене на підприємстві надане державою йому право вибору, з урахуванням його цілей, специфіки діяльності підприємства та чинних правових актів, відповідних методик та форм, техніки ведення бухгалтерського обліку
Житний П.	Облікова політика визначає ідеологію економіки підприємства на тривалий період, сприяє посиленню обліково-аналітичних функцій в управлінні підприємством, дає змогу оперативно реагувати на зміни, що відбуваються у виробничому процесі, ефективно пристосовувати виробничу систему до умов зовнішнього середовища, знизити економічний ризик і добитися успіхів в конкурентній боротьбі
Пушкар С.	Облікова політика – це конституція підприємства, яка передбачає права і обов'язки системи обліку з приводу формування інформаційних ресурсів для менеджерів.
Пантелейчук Л.	Облікова політика – це сукупність облікових принципів, методів, процедур та заходів для забезпечення якісного, безперервного проходження інформації від етапу первинного спостереження до узагальнюючого – складання звітності

\*Джерело: згруповано автором

Відповідно запропонований управлінський рівень в обліковій політиці забезпечить ефективність функціонування не тільки системи бухгалтерського обліку, а й підприємства загалом, який повинен бути первинним рівнем у формуванні облікової політики з метою забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень.

**Література:**

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Розкриття облікової політики» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua/go/929\\_013](http://zakon.rada.gov.ua/go/929_013)
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу [zakon.rada.gov.ua/go/996-14](http://zakon.rada.gov.ua/go/996-14)
3. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013р. №635[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/.../metodichni-rekomendacii-shchodo-oblikovoi-politiki/>
4. МСФЗ (IAS) 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua/go/929\\_020](http://zakon.rada.gov.ua/go/929_020)
5. Бухгалтерський словник / [Ф.Ф. Бутинець, Н. Г. Виговська, С. В. Івахненко та ін.]; за ред. Ф.Ф. Бутинця; М-во освіти і науки України, Житомир. інж.-технол. ін-т. – Житомир: ПП «Рута», 2001. – 220, [1] с. – (Навчальні посібники з бухгалтерського обліку). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [irbis-nbuv.gov.ua/.../elib.exe?](http://irbis-nbuv.gov.ua/.../elib.exe?)
6. Білуха М.Т. Курс аудиту: Підручник / М.Т. Білуха. – К.: Вид-во «Вища школа», 2001. – 574 с.
7. Васільєва Л.М. Сутність облікової політики, її значення і вимоги, які до неї пред'являються: [Електронний ресурс] / Л.М. Васільєва // Ефективна економіка. – 2013. – № 6. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>
8. Барановська Т.В. Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика : автореферат дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / Т. В. Барановська. – К. : НАУ, 2005. – 21 с.

9. Дерій В.А. Організація бухгалтерського обліку в підприємстві: курс лекцій / В.А. Дерій. – Тернопіль: Джура, 2003. – 92 с.
10. Житний П. Проблеми формування облікової політики та шляхи їх вирішення / П. Житний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 3. – С. 19-22.
11. Пушкар С. Вимоги до формування облікової політики / Становлення облікової політики в Україні: тези доповідей Всеукр. наук. конф. 18-19 травня 2007. – Тернопіль: Економічна думка, 2007. – 339 с.
12. Пантелійчук Л. Формування облікової політики – важливий етап роботи підприємства / Л. Пантелійчук // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – № 9. – С. 3-11.
13. Економічна енциклопедія у трьох томах. Т.3 / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2002. – 952 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis\\_64.exe?...](http://irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...)



## УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

*ХИМЧЕНКО О.О., ЛИХОПУД О.І.,  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА  
Науковий керівник – к.е.н, доцент Смігунова О.В.*

Операційний менеджмент є надзвичайно актуальною управлінською наукою, інструменти якої спрямовані для забезпечення результативності основної поточної діяльності підприємств, що, в кінцевому результаті, забезпечує успішне досягнення їх загальногосподарських цілей та місії. Добре налагоджена система операційного менеджменту є передумовою успішної адаптації підприємств аграрної сфери до ринкових умов господарювання [4].

Операційний менеджмент – це діяльність, пов'язана з управлінням процесами розробки, використання і удосконалення виробничих систем; управління діяльністю від придбання сировини до виробництва готової продукції [5]. Американські професори визначають операційний менеджмент як діяльність щодо управління всіма ресурсами, необхідними для виробництва продукції та надання послуг організацією.

Операційна функція охоплює всі види діяльності підприємства, якими створюються то пропонуються на ринок продукція та послуги. Здійснення операційної функції покладено на операційну систему, яка функціонує, спираючись на стратегію операційної діяльності розвитку підприємства.

Операційна система складається із трьох підсистем: переробної (перетворення вхідних ресурсів у вихідні результати); забезпечення (підтримання дієздатності переробної системи); планування та контролю (збір та опрацювання інформації із зовнішнього та внутрішнього середовищ про стан переробної та забезпечуючої підсистем та генерація рішень) [5].

Менеджмент операційної системи організації є ключовою ланкою управління, яка охоплює технологічні і управлінські функції. Здійснення технологічної функції пов'язане з технологічними процесами на підприємстві та прямо не пов'язане з управлінською функцією.

Управлінська функція пов'язана з необхідністю використання матеріальних, фінансових і людських ресурсів, тобто обов'язком менеджера такого рівня є вирішення як управлінських, так і виробничих задач. Такими виробничими задачами можуть, наприклад, бути складання планів та їх реалізація, організаційні заходи щодо реалізації інвестиційних і інноваційних прогнозів, управління інноваціями на підприємстві, координація при здійсненні управління оновленою операційною системою, мотивація працівників, зайнятих на виробництві, контроль при здійсненні виробничих процесів.

Управлінське рішення, що реалізується операційним менеджментом покликане забезпечити виконання завдань у фактичній чи прогнозованій ситуації [3].